

щодо «дійних корів» можна охарактеризувати як «зняття вершків». Отримання високого й стабільного прибутку від «Дійних корів» дозволяє використовувати вільні кошти для підтримки інших товарів компанії [7].

Група товарів «Парфуми» відноситься до квадранту «Дикі кішки», оскільки відносна частка ринку компанії в даній сфері невисока і складає 87%, на світовому ринку парфумерії частка L'oreal становить менше 1%. Ця група характеризується низькою прибутковістю й високою потребою у фінансуванні, інвестиціях в розробки. У даній галузі компанія може застосувати такі стратегії: розширення частки ринку за рахунок інтенсивного маркетингу, підвищення конкурентоспроможності товару за рахунок поліпшення споживчих якостей, прийняття стратегії «нарощування» шляхом викупу продуктів-конкурентів, сфокусування зусиль на нішах ринку, в яких можливе домінування. Головне питання, пов'язане з «Дикими кішками»: продовжувати інвестування чи слід відмовитися від даної групи товарів? Проаналізувавши темпи росту продажів компанії в даній області, ми дійшли до висновку про необхідність продовжувати діяльність у даній сфері, інвестувати в поліпшення і розробку у зв'язку з високим зростанням питомої ваги товарів компанії даної категорії на світовому ринку. Також слід пам'ятати про наявність декількох груп товарів в квадранті «Дійні корови», що дозволяє компанії здійснювати інвестиції в категорію «Дикі кішки».

Висновки та пропозиції. Таким чином, компанія L'oreal є лідером світового ринку косметики та парфумерії, що динамічно розвивається. Прибуток компанії і її рентабельність зростають з кожним роком, так в 2011 р. загальна рентабельність компанії склала 17,51%, а рентабельність продажів - 16,19%. За допомогою аналізу методом матриці БКГ виявлені життєві цикли, на яких перебувають основні групи товарів. У компанії не виявилось товарних груп в квадранті «Собаки», що свідчить про те, що всі сфери діяльності приносять компанії значний прибуток, або спрямовані на завоювання нових ринків.

РЕЗЮМЕ

У статті розглянуто сучасний стан світового ринку косметики, його географічна і товарна структури. Проведена оцінка діяльності L'oreal як найбільшої компанії даного ринку. Розраховані показники основних видів рентабельності. Проаналізовано конкурентні позиції компанії L'oreal за допомогою матриці БКГ. Запропоновано стратегії подальшого розвитку досліджуваних груп товарів.

Ключові слова: світовий ринок косметики, L'oreal, рентабельність, матриця БКГ.

РЕЗЮМЕ

В статье рассмотрено современное состояние мирового рынка косметики, его географическая и товарная структуры. Проведена оценка деятельности L'oreal как крупнейшей компании данного рынка. Рассчитаны показатели основных видов рентабельности.

Проанализированы конкурентные позиции компании L'oreal с помощью матрицы БКГ. Предложены стратегии дальнейшего развития исследуемых групп товаров.

Ключевые слова: мировой рынок косметики, L'oreal, рентабельность, матрица БКГ.

SUMMARY

The article considers the current state of the global cosmetics market, its geographic and product structures. Activity of L'oreal as the largest company in this market has been assessed. The main types of cost-effectiveness were calculated. The competitive position of L'oreal was analyzed with the help of BCG matrix. Strategies for further development of the groups of products are suggested.

The key words: global cosmetics market, L'oreal, profitability, BCG matrix

СПИСОК ДЖЕРЕЛ:

1. Куницька О.М., Бойко О.Л. Методи аналізу в стратегічному плануванні підприємства [Електронний ресурс]: // - Режим доступу: http://www.nbu.gov.ua/portal/natural/Vntu/2008_17_2/41.pdf
2. Маселко Т.Є., Домашніц Н.В. Методологічні засади управління маркетинговою діяльністю підприємств // Науковий вісник НЛТУ України. – 2009. – Вип. 19.7
3. Annual Report 2011 [Електронний ресурс]: // - Режим доступу: http://www.loreal-finance.com/_docs/us/2011-annual-report/LOREAL_Rapport-Activite-2011.pdf
4. Registration Document 2011 [Електронний ресурс]: // - Режим доступу: http://www.loreal-finance.com/_docs/us/2011-annual-report/LOREAL_Document-de-Reference-2011.pdf
5. Boston Consulting Group, Perspectives on Experience [Text]. Boston, Mass.: The Boston Consulting Group, 1972
6. Вагнер І. М. Стратегічний аналіз конкурентних позицій підприємства // Вісник Університету банківської справи Національного банку України. — 2009. — № 3(6). — С. 240-244. — (Економіко-математичне моделювання та інформаційні технології).
7. Ершова Н.М. Моделирование жизненного цикла товара [Електронний ресурс]: // - Режим доступу: http://www.nbu.gov.ua/portal/natural/smm/SSh/2008_2/Statyi_tom2/34..pdf

УДК.331.52

ПРО ВПЛИВ МАТЕРІАЛЬНОГО ДОБРОБУТУ НА ТРУДОВИЙ ПОТЕНЦІАЛ

Дуднік В.В., ст. викладач кафедри менеджменту і адміністрування Донецького інституту ринка та соціальної політики

Найгострішим питанням сьогодні в Україні є зниження бідності та створення гідних умов життя населення. Якісна зміна ролі людини в економіці обумовила зростання інтересу до проблем формування та використання трудового потенціалу. В сучасних умовах трудовий потенціал є одним з основних факторів розвитку економіки регіонів й країни в цілому. З цього приводу життєво необхідними є розробка та реалізація чітких державних програм підвищення ефективності його використання на основі координації дій всіх зацікавлених органів, у тому числі освіти, охорони здоров'я, служб зайнятості та праці, тощо.

Якісна зміна ролі людини в економіці зумовило зростання інтересу до проблем формування, реалізації та використання трудового потенціалу. Різні аспекти цієї категорії знайшли відображення в наукових роботах провідних вчених: С.Бандура, Д.Богині, О.Гришної, С.Калиніної, А.Колота, Е.Лібанової, Н.Лук'яченко, В.Петюха, Л.Шаульської та інших. І хоча в роботах вчених розглянуто різні аспекти формування та реалізації трудового потенціалу, вимагають подальшого вивчення процеси використання трудового потенціалу, його збереження і відтворення.

Важливою умовою для формування та використання трудового потенціалу є матеріальний добробут, який забезпечує можливість задоволення необхідних потреб та людського розвитку. Нажаль, в Україні поки ще не вирішено питання гідної якості життя трудового потенціалу. Ця проблема сьогодні розглядається як елемент соціальної політики, а основним інструментом регулювання сфери трудових відносин є створення нових економічних умов для розширеного відтворення робочої сили. Рішення цієї складної соціально-економічної проблеми вимагає подальших досліджень впливу матеріального добробуту на трудовий потенціал. Актуальність позначених проблем визначили мету даної роботи.

Метою даної роботи є розгляд питань впливу матеріального добробуту на формування та використання трудового потенціалу.

Динаміку і параметри розвитку трудового потенціалу визначає низка чинників, одні з яких є окремо, так би мовити, на поверхні дійсності, інші діють опосередковано у складній системі взаємовідносин. До чинників прямої дії можна зачислити ті, що пов'язані з матеріальним добробутом. Вони, до речі, особливо відчутні й помітні кожному. Крім того, дехто матеріальний добробут ототожнює з добробутом взагалі, хоча насправді поняття добробуту - категорія багатогранніша і складніша.

Матеріальний добробут нації, кожної сім'ї та окремих індивідів значно детермінує демопроекти, стан здоров'я, рівень освіти та інші параметри якості життя. Вже одного цього достатньо, щоб враховувати грошові доходи, рівні заробітної платні, сімейні бюджети, темпи інфляції тощо.

Головним джерелом грошових доходів населення України є заробітна платня (табл.1), яка є основним елементом соціальної економіки. У 2010 р. вона становила 41,7% грошових доходів, тоді як соціальні допомоги – 38,5, доходи від власності – 5,2, інші доходи – 14,6 %. Але якщо порівняти ці дані з кризовим 2008 р., то можна побачити зміну структури доходів населення. Так, у 2008 р. частка заробітної плати була більшою на 3,8% (вона становила 43,3%), а рівень доходів від власності становив лише 3,4% (збільшення становило 52,9%). Отже, відбулось зменшення долі зарплати у загальній структурі доходів, що є негативним, так як, якщо порівняти даний показник з розвинутими країнами світу, то він становить 67-75%. Низький обсяг оплати праці у структурі доходів населення є слідством низького рівня середньої заробітної плати, який обумовлений диференціацією між рівнями зарплатні у державному та приватному секторах, міжрегіональною та галузевою диференціацією, що гальмує розвиток та використання трудового потенціалу України.

Таблиця 1

	Доходи та витрати населення України за 2008-2010 роки [1]					
	2010 рік		2009 рік		2008 рік	
	млн. грн.	у % до 2009 р.	млн. грн.	у % до 2008 р.	млн. грн.	у % до 2007 р.
Доходи - всього	1101015	123,1	897669	106,2	845 641	135,7
в тому числі:						
- заробітна плата	459153	125,7	376088	102,6	366 387	131,3
- прибуток та змішаний дохід	161214	124,2	131288	100,1	131 139	137,7
- доходи від власності (одержані)	56958	164,4	34868	122,6	28 432	141,6
- соціальні допомоги та інші одержані поточні трансферти	423690	116,2	355425	111,2	319 683	139,6
Витрати та заощадження - всього	1101015	123,1	897669	106,2	845 641	135,7
у тому числі на придбання товарів та послуг	838220	118,2	712679	102,5	695 618	136,5
Наявний дохід	841591	127,1	672662	106,0	634 493	134,7
Середньомісячний наявний дохід у розрахунку на одну особу, грн.	1528,9	127,6	1217,2	106,5	1143,0	135,5
Реальний наявний дохід	x	116,2	x	91,5	x	107,6

Динаміка наявних доходів населення регіонів України (рис.1) свідчить про більш високі доходи у населення промислових регіонів. Темп їх зростання був трохи вищим порівняно з іншими регіонами. Так, серед аналізованих регіонів лідерами в аналізованому періоді були Донецька, Дніпропетровська, Харківська, Луганська, Запорізька області [2]. Така ситуація підтверджує той факт, що зарплата, з одного боку характеризує соціально-економічну ситуацію в регіоні, низький її рівень може стати причиною соціальної напруженості, з іншого – вона виступає непрямим показником ефективності використання трудового потенціалу.

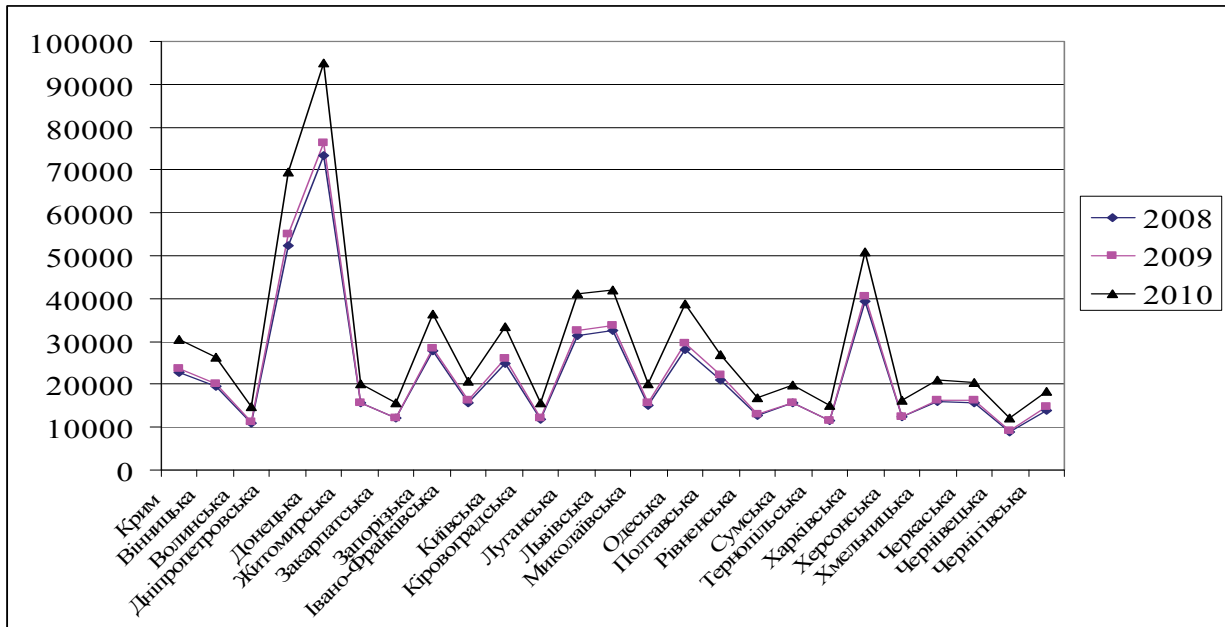

Рис.1 Динаміка наявних доходів населення регіонів України у 2008-2010 рр.

Самооцінка господарствами рівня своїх доходів свідчить, що в Україні 37,5% населення постійно відмовляє собі у найнеобхіднішому, крім харчування (табл. 2). Дані таблиці свідчать, що в Україні більше половини було домогосподарств з достатніми доходами та з можливостями заощаджень, та більше домогосподарств з низькими доходами, які не забезпечують задоволення на достатньому рівні найнеобхідніших потреб. Частка тих, які відмовляли собі у найнеобхіднішому, крім харчування, по Україні склала 37,5%, що на 6,7% менше рівня 2009 р., однак, більше рівня 2008 р. майже на 14%. Неможливість задовольнити потреби негативно позначаються

на здоров'ї, доступності освіти, схильності населення до народжуваності. Недостатність доходів підринає економічні основи формування трудового потенціалу регіону.

Таблиця 2

Розподіл домогосподарств України за самооцінкою рівня їх доходів у 2008-2010 рр., у % [3]

Оцінка рівня доходів	Україна		
	2008	2009	2010
Було достатньо і робили заощадження	12,7	11,1	11,6
Було достатньо, але заощадження не робили	51,8	45,3	47,8
Постійно відмовляли у найнеобхіднішому, крім харчування	32,9	40,2	37,5
Не вдавалося забезпечити навіть достатнє харчування	2,6	3,4	3,1

У той же час, якщо проаналізувати структуру витрат населення України (табл.1), то можна побачити, що 76,1% витрат у 2010 р. припадали на придбання товарів та послуг (79,4% - у 2009 р. та 82,3% у 2008 р.). Хоча у даному показнику і виявлена тенденція до зниження, однак, наведену структуру доходів і витрат не можна вважати доцільною з погляду динаміки ринкової економіки, яка передбачає зростання заощаджень для капіталовкладень, а не витрат на купівлю предметів споживання. Така структура грошових доходів і витрат сімейного бюджету характерна для країн зі слабкорозвинутою економікою. Для порівняння: у розвинених країнах світу на придбання продуктів харчування з загальної структури витрат припадає 8,7%-19,6% [4]; у країнах Центральної та Східної Європи – 21,4%-34,9% [5], в Росії – 38,7% [4].

Оскільки заробітна платня — головне джерело основних доходів населення, то важливим показником добробуту населення є взаємозв'язок індексу цін на споживчі блага з індексом номінальної та реальної заробітної платні. Слід врахувати, що в ринковій економіці купівельна спроможність населення та його життєвий рівень досягаються завдяки росту номінального доходу шляхом поліпшення якості товарів при одночасному зниженні цін. Тільки збільшення виробництва забезпечує зростання доходу, купівельної здібності і збуту продукції. Порівняння зростання середньої номінальної заробітної плати та індексу цін на споживчі товари характеризується показником зміни реальної заробітної плати (табл.3). Позитивною тенденцією є зростання як номінальної, так і реальної (окрім 2009 р.) заробітної плати. На підставі даних, наведених у табл.2, можна зробити висновок, що зростання номінальної заробітної плати випереджало зростання цін. Позитивні тенденції соціально-економічних процесів в Україні підтверджуються зростанням саме реальної заробітної плати.

Таблиця 3

Темпи зростання індексу споживчих цін, номінальної та реальної заробітної плати (2001-2010) *

	Номінальна заробітна плата		Реальна заробітна плата		Індекс споживчих цін		%
	до попереднього року	грудень до грудня попереднього року	до попереднього року	грудень до грудня попереднього року	грудень до грудня попереднього року		
	року	попереднього року	року	попереднього року	року		
2001	135,2	127,7	119,3	120,4	106,1		
2002	121,0	117,0	118,2	115,6	99,4		
2003	122,8	124,4	115,2	113,8	108,2		
2004	127,5	127,7	123,8	120,8	112,3		
2005	136,7	144,9	120,3	131,5	110,3		
2006	129,2	125,2	118,3	111,7	111,6		
2007	129,7	131,1	112,5	110,3	116,6		
2008	133,7	119,5	106,3	97,0	122,3		
2009	105,5	111,6	90,8	99,1	112,3		
2010	120,0	120,1	110,2	110,5	109,1		

* - Розраховано автором за джерелом [6,7]

Розвиток стимулюючої функції зарплати знаходить відображення у систематичному рості середньомісячної заробітної плати за основними видами економічної діяльності. Як показав аналіз статистичних даних (табл.4), підвищення реальної заробітної платні було стабільним, що, звичайно, позначилося на матеріальному стані населення. Згідно зі статистичними даними середньомісячна заробітна платня в Україні за 2001-2010 рр. зросла у 7,2 раз (з 311 грн. у 2008 році до 2239 - у 2010). Найвищою у 2010 р. вона була в сфері фінансової діяльності (4601 грн.), а найнижчою в рибицтві (1191 грн.). Порівняно з іншими галузями економіки, низькою є заробітна платня зайнятих в сферах охорони здоров'я, освіти, культурі, сільському господарстві, тобто у тих сферах, які формують трудовий потенціал та впливають на нього. Тому рішення проблеми оплати праці може бути знайдено у відновленні функції держави у її регулюванні.

Таблиця 4

Динаміка середньомісячної заробітної плати за видами економічної діяльності у 2001-2010 роках

Вид діяльності	(в розрахунку на одного штатного працівника, грн.)									
	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Усього	311	376	462	590	806	1041	1351	1806	1906	2239
Сільське господарство, мисливство	151	178	210	295	415	553	733	1076	1206	1430
Лісове господарство	224	271	350	498	668	851	1100	1311	1341	1787
Рибальство, рибицтво	204	242	291	375	499	607	721	913	1028	1191
Промисловість	406	485	591	743	967	1212	1554	2017	2117	2580
Будівництво	362	427	546	709	894	1140	1486	1832	1511	1754
Торгівля; ремонт	284	330	394	509	713	898	1145	1514	1565	1874
Діяльність готелів та ресторанів	235	286	340	429	566	735	944	1221	1267	1455
Діяльність транспорту та зв'язку	460	573	685	843	1057	1328	1670	2207	2409	2726
Фінансова діяльність	833	976	1051	1258	1553	2050	2770	3747	4038	4601
Операції з нерухомим майном	373	437	527	667	900	1193	1595	2085	2231	2436
Державне управління	396	495	577	691	1087	1578	1852	2581	2513	2747
Освіта	224	267	340	429	641	806	1060	1448	1611	1889
Охорона здоров'я та надання соціальної допомоги	183	223	279	351	517	658	871	1177	1307	1631
Надання комунальних та індивідуальних послуг; діяльність у сфері культури та спорту	211	247	299	400	620	828	1090	1511	1783	2065

До негативних наслідків низького рівня заробітної плати відносяться не лише погіршення умов відтворення робочої сили, фізичної та інтелектуальної здатності до праці, але й формування негативного ставлення до неї, зниження мотиваційного потенціалу заробітної плати. Низький рівень номінальної і реальної заробітної плати перетворилися нині в один із головних чинників гальмування економічних реформ, якісного відтворення і ефективного використання трудового потенціалу. Тому система державного регулювання повинна враховувати як особливості психологічної природи людини, так і об'єктивну залежність між рівнем економічного розвитку, результатами праці та рівнем її оплати.

Висновки

Таким чином, вплив заробітної плати на використання трудового потенціалу і підвищення ефективності виробництва багатоплановий і виявляється у наступному:

1. Вищий рівень заробітної плати сприяє зниженню плинності кадрів, а отже формуванню стабільного трудового колективу і зростанню ефективності використання трудового потенціалу. За умов зниження плинності персоналу роботодавці має змогу скоротити витрати на наймання і навчання персоналу, спрямувати вільні гроші на підвищення його конкурентоспроможності.
2. Проведення політики високої заробітної плати дає змогу відібрати на ринку праці найбільш кваліфіковану робочу силу, продуктивність праці якої є потенційно вищою за середній рівень. В цьому разі також досягається зростання ефективності виробництва, економія часу і коштів на навчання та перекваліфікацію знов прийнятих на роботу.
3. Висока зарплата виступає чинником підвищення відповідальності, інтенсивності праці, а через те і більш високій ефективності використання трудового потенціалу.

На цій підставі можна говорити про наявність невідповідності між теоретичними концепціями і реальною ситуацією, коли йдеться про твердження щодо визначальної ролі людського чинника в загальному поступі. Якщо людина - міра всього, то все, що пов'язане з її розвитком, повинно бути пріоритетним і домінуючим.

Активізація господарської діяльності та консолідація суспільства є запорукою зростання доходів, їхнього вирівнювання, що в сукупності творить надійне підґрунтя для розвитку трудового потенціалу і поліпшення його якісних параметрів. Очевидно, якщо намічені тенденції будуть належно підтримані й спрямовані на регіональному рівні, то нинішній оптимізм виявиться реальністю. Однак цей оптимізм дещо затьмарюють надзвичайні ситуації та економічні збурення, які останнім часом почастилися. На це необхідно звернути належну увагу на загальнодержавному, регіональному і локально-самоврядному рівнях, оскільки якість доквілля і якість трудового потенціалу перебувають у тісній взаємозалежності.

СПИСОК ДЖЕРЕЛ:

1. Доходи та витрати населення України / Державний комітет управління статистики [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua/>
2. Доходи населення за регіонами України/ Державний комітет управління статистики [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua/>
3. Самооцінка домогосподарствами України рівня своїх доходів / Державний комітет управління статистики [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua/>
4. Пономаренко В.С., Кизим М.О., Узунов Ф.В. Рівень і якість життя населення України: Монографія. – Х.: Видавничий Дім «ІНЖЕК», 2003. – 226 с.
5. Лучкина Л. Потребление в домашних хозяйствах России и постсоциалистических странах Европы// МЭиМО. – 2001. – №11. – с.94-100.
6. Темпи зростання номінальної та реальної заробітної плати / Державний комітет управління статистики [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua/>
7. Індеси споживчих цін / Державний комітет управління статистики [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua/>

РЕЗЮМЕ

У статті розкривається вплив матеріального добробуту населення на формування та використання трудового потенціалу.

Ключові слова: трудовий потенціал; матеріальний добробут; доход; витрати; номінальна та реальна заробітна плата.

РЕЗЮМЕ

В статье раскрывается влияние материального благосостояния населения на формирование и использование трудового потенциала.

Ключевые слова: трудовой потенциал; материальное благосостояние; доход; расходы; номинальная и реальная заработная плата.

SUMMARY

The article reveals the influence of the material welfare of the population on the formation and use of labor potential.

Key words: labour potential; welfare; income; expenses; nominal and real wages.

УДК 378:33

ОСОБЕННОСТИ СТРАТЕГИЙ ВЕДУЩИХ СТРАН КАПИТАЛИСТИЧЕСКОЙ МИРОЭКОНОМИКИ В РЕГИОНЕ ЮЖНЫЙ КАВКАЗ И ЦЕНТРАЛЬНАЯ АЗИЯ

Егназарян А.А., к. э. н., доцент Армянского государственного экономического университета

Назарян Г.А., к. э. н., доцент Армянского государственного экономического университета

Регион в глобальной стратегии США. Регион играет важную роль в американской глобальной стратегии, так как находится географически близко к Китаю, России, Ираном, Турцией, Афганистаном, Пакистаном и Индией. В этом регионе проявляются многие элементы американской глобальной стратегии, и американцы стремятся к их одновременному осуществлению: внедрению модели демократии и либерально-рыночной экономики, усилению безопасности западного сообщества и ведения войны с терроризмом. То есть США намерена взять под защитный щит интересы ядра капиталистической мироэкономики, удержать и усилить гегемонию западного мира. В стратегии безопасности США обширные пространства Южной и Центральной Азии рассматриваются в качестве единого региона. Предполагается, что Афганистан будет играть историческую роль в качестве моста между Южной и Центральной Азией, объединяя эти два региона, имеющих жизненно важное стратегическое значение для безопасности США.

В экономическом плане США безусловно интересуют ресурсы региона, в первую очередь каспийские углеводороды, контроль их добычи и транспортировки. С этой позиции Южный Кавказ и Центральная Азия для США представляется как единый в геоэкономическом плане регион. Прогнозируется, что ближайшее десятилетие добыча нефти в регионе достигнет до 4-х миллионов баррелей в день. В этом смысле регион, конечно, не является крупным источником нефти в мире. Кроме того, добыча и вывоз углеводородов из региона имеет трудности в географическом отношении. Однако, для США, как самой влиятельной державы в капиталистической мироэкономике и претендующее на это и в будущем, важнейшей задачей является глобальный контроль над мировым энергетическим балансом. В последние годы в сфере энергетики в мире возникли новые проблемы. Мир становится более зависимым от энергоресурсов, колебания цен на нефть и газ порождают не только вопросы политической безопасности, но и влияют судьбы большинства стран мира. Одновременно растет